

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΚΡΗΤΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ & ΨΑΛΤΙΚΗΣ

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑΤΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ

ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Α' ΕΞΑΜΗΝΟ

101. Εισαγωγή στη Βυζαντινή Μουσική – θεωρία και πράξη

- Παραγωγή της μουσικής κλίμακας και ασκήσεις αλληλοδιαδοχής των φθόγγων της, νοητικά και των τονικών υψών της, φωνητικά.
- Εισαγωγή στη σημειογραφία (μαρτυρίες φθόγγων, χαρακτηρισες ποσότητας).
- Διαστολές, χρόνος, ρυθμός, χρονική αγωγή.
- Ρυθμοί: 2/σημος, 3/σημος, 4/σημος, ρυθμική ανάγνωση και παραλλαγή.
- Χαρακτήρες χρόνου (αύξησης, διαίρεσης, διαίρεσης και αύξησης)
- Συνεχές ελαφρό και παύσεις.
- Χαρακτήρες ποιότητας και σημεία αλλοίωσης των φθόγγων.
- Ειδικές ασκήσεις με στόχο την άρτια ανάγνωση αλλά και τη γραφή της παρασημαντικής.

102. Θεωρία Ευρωπαϊκής Μουσικής Α' - Β' - Σολφέζ 1 - Dictee

Στο μάθημα αυτό παρουσιάζονται τα βασικά στοιχεία της θεωρίας της ευρωπαϊκής μουσικής (θέσεις των φθόγγων στο πεντάγραμμο, μουσικά κλειδιά Σολ – Φα – Ντο) και ό,τι έχει σχέση με τη χρονική διάρκεια και τις αλλοιώσεις των φθόγγων, καθώς και η θεωρία των διαστημάτων (σύμφωνων και διάφωνων). Διδάσκονται επίσης οι Δυτικές μουσικές κλίμακες (μείζονες και ελάσσονες).

- Εξοικείωση με την ονοματοθεσία και τη χρονική διάρκεια των φθόγγων στο κλειδί του Σολ, του Φα και του Ντο.

- Ανάγνωση φθογγοσήμων στο πεντάγραμμο, συνδυάζοντας θεωρία και πράξη, μέσω της παράλληλης διδασκαλίας του 1ου Σολφέζ.
- Διδασκαλία των απλών και σύνθετων μέτρων (2/4, 3/4, 4/4, 5/8, 7/8, 6/8, 9/8 κτλ)
- Διδασκαλία των διαστηματικών σχέσεων ανάμεσα στις νότες μέσω θεωρητικών ασκήσεων.
- Διδασκαλία μουσικών Διαστημάτων (σύμφωνων και διάφωνων)
- Διδασκαλία των Μειζόνων και Ελασσόνων κλιμάκων (Σχετικές, ομώνυμες).
- Στοιχεία ρυθμού (αντιχρονισμός, συγκοπή).
- Ακουστική διάκριση τόνων και ημιτονίων, Μειζόνων και Ελασσόνων κλιμάκων.
- Ρυθμική και μελωδική ανάγνωση (σολφέζ) σε κλειδί του Σολ, του Φα και του Ντο.
- Διδασκαλία Εθνικού Ύμνου Ελλάδας σε Ντο Μείζονα.

103. Υμνολογία

Στο πλαίσιο του μαθήματος της Υμνολογίας εξετάζεται η: Γένεση, εξέλιξη και διαμόρφωση της Υμνογραφίας. Ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε υμνογραφικού είδους: Αδέσποτοι Ύμνοι, πρώτοι Υμνογράφοι, Κοντάκιο, Ακάθιστος Ύμνος, Κανόνας, Μεγάλοι Κανονογράφοι, Γυναίκες Υμνογράφοι της Εκκλησίας, Υμνογραφικοί Όροι, κ.ά.

104. Φωνητική I

- Σωστή άρθρωση και έκφραση της Ελληνικής Γλώσσας, κατανόηση της άσκησης της φωνής και της τεχνικής της αναπνοής.
- Ασκήσεις εκφοράς φωνηέντων
- Παρηχήσεις συμφώνων
- Γενικές γνώσεις ανατομίας και φυσιολογίας της φωνής
- Εκμάθηση όλων των κατηγοριών των φωνών
- Ασκήσεις καλής φυσικής κατάστασης
- Εκμάθηση διαφραγματικής αναπνοής
- Φωνητική εκγύμναση με εύκολες vocalizes
- Εφαρμογή των παραπάνω σε απλά τραγούδια με τη βοήθεια πιάνου.

105. Φωνολογία της ελληνικής γλώσσας-Ορθοφωνία

Η ιστορική εξέταση του φθογγολογικού σχηματισμού και της εκφοράς της ελληνικής γλώσσας, από τα απώτατα ίχνη ως τα χρόνια της ελληνοιστικής κοινής, αποτελεί αντικείμενο του ως ανωτέρω κλάδου της γλωσσολογίας. Τα φαινόμενα εκφοράς της ελληνικής γλώσσας υπόκεινται σε κανόνες που αποτέλεσαν το

προοίμιο μελέτης γραμματικών και συντακτικών φαινομένων (μεταπτωτικές βαθμίδες, τονισμός, ποιότητα και άρθρωση των φθόγγων και συλλαβών κ. ά). Με βάση αποσπάσματα από την αρχαία ελληνική γλώσσα, επιχειρείται η παραπάνω διαχρονική εξέταση, συνεργούσης της εξάσκησης των φοιτητών του οικείου περί την μουσική σπουδή Προγράμματος, με σκοπό την εκμάθηση των φωνολογικών κανόνων που διέπουν τη ορθή προφορά της ελληνικής γλώσσας, στοιχείο εξάλλου πρωταρχικό για την πρόσκτηση της σημασιακής λειτουργίας ως πρωτεύων ακουστικός λόγος.

106. Αρχαία Ελληνική Γλώσσα

Η μελέτη επιλεγμένων αποσπασμάτων της κλασικής εποχής και πως προσλαμβάνονται στη μεσαιωνική λογοτεχνία. Σκοπό έχει την μύηση των φοιτητών στην θεματική των κειμένων με έμφαση στις ενότητες παιδεία, μουσική, αγάπη, οικογένεια, προκειμένου με τη συνδρομή της γλώσσας να καταδειχθεί η μετάβαση των όρων αυτών από την ύστερη περίοδο ακμής του ελληνικού κόσμου ως τους πρώτους χριστιανικούς χρόνους (από τη συγγραφή του Πλουτάρχου στα Πατερικά κείμενα). Παράλληλα εξετάζονται επιλεγμένα μορφολογικά γραμματικά και συντακτικά φαινόμενα προς όφελος της ερμηνείας των κειμένων.

Β' ΕΞΑΜΗΝΟ

201. Αναστασιματάριο Σύντομο-Θεωρία και Πράξη

- Ήχοι κύριοι και πλάγιοι, μουσικά γένη, κατανομή ήχων.
- Διατονικοί ήχοι (πλάγιος Δ', λέγετος, Α' και πλάγιος Α'), βάση, διαστήματα, 4/χορδα.
- Εναρμόνιοι ήχοι (Γ' και Βαρύς εκ του ΓΑ), βάση, διαστήματα, 4/χορδα.
- Για την πρακτική εξάσκηση των παραπάνω, χρησιμοποιούνται από το σύντομο Αναστασιματάριο Ιωάννου του Πρωτοψάλτου μέλη απαραίτητα στη λατρευτική πράξη, όπως: Κεκραγάρια, στιχηρά και απόστιχα του εσπερινού, δοξαστικά των αποστίχων, αναστάσιμα απολυτίκια και Θεοτοκία, αναβαθμοί, Τιμιώτερα, Πασαπνοάρια, Δοξολογίες (Μανουήλ Πρωτοψάλτου) και κατανυκτικά τροπάρια Μ. Τεσσαρακοστής.

202. Θεωρία Ευρωπαϊκής Μουσικής Γ' - Σολφέζ 2-3 Dictée, Prima vista

- Ολοκλήρωση της θεωρίας της ευρωπαϊκής μουσικής, των κλιμάκων (μειζόνων & ελασσόνων), γνώση σχηματισμού τριφώνων και τετραφώνων συγχορδιών και ανάγνωση νοτών σε κλειδί Ντο (πρώτης και τρίτης γραμμής), μέσω των σολφέζ 2 και 3. Διδασκαλία μουσικής καλλιγραφίας.

- Επίσης διδάσκεται η αναστροφή διαστημάτων και η δημιουργία ελαττωμένων, και αυξημένων διαστημάτων.
- Λύσεις σύμφωνων και διάφωνων διαστημάτων.
- Ολοκληρώνεται η διδασκαλία των μουσικών μέτρων με μουσικά παραδείγματα και ακουστικές ασκήσεις αναγνώρισής τους.
- Τρόποι και ασκήσεις μεταφοράς (transporto).
- Ασκήσεις μουσικής υπαγόρευσης.
- Ρυθμική και μελωδική ανάγνωση από πρώτη όψη.

203. Φωνητική II

- Κατανόηση και εκτέλεση του έντεχνου ελληνικού και παραδοσιακού τραγουδιού.
- Συνέχιση της εκμάθησης της σωστής και καθαρής άρθρωσης
- Εκμάθηση των ανθρώπινων αντηχείων
- Εκμάθηση φωνητικών περασμάτων και registry
- Διαφοροποίηση ανώτερης πλευρικής-μέσης πλευρικής και διαφραγματικής αναπνοής
- Κατηγοριοποίηση της φωνής του φοιτητή/φοιτήτριας
- Εκμάθηση τοποθέτησης της φωνής στο έντεχνο παραδοσιακό ελληνικό τραγούδι
- Συνέχιση εκγύμνασης του διαφράγματος
- Εκγύμναση με φωνητικές ασκήσεις και εκτέλεση τραγουδιών έντεχνης και παραδοσιακής Ελληνικής και ξένης μουσικής με τη βοήθεια πιάνου.

204. Θεολογική προσέγγιση ύμνων των Λειτουργικών Βιβλίων

Προσεγγίζονται θεολογικά ύμνοι από τα Λειτουργικά βιβλία της Εκκλησίας (Παρακλητική, Τριώδιο, Πεντηκοστάριο, Μηναία, κ.ά.)

205. Εισαγωγή στην Πληροφορική

1. Βασικές έννοιες Πληροφορικής (δεδομένα, επεξεργασία, πληροφορία).
2. Αναπαράσταση και κωδικοποίηση πληροφορίας (αναλογικό – ψηφιακό σύστημα).
3. Δομικά στοιχεία – αρχιτεκτονική ηλεκτρονικών υπολογιστών.
4. Λογισμικά συστήματος και εφαρμογών.
5. Ιστορική εξέλιξη τεχνολογίας υπολογιστών.
6. Κατηγορίες ηλεκτρονικών υπολογιστών.
7. Εγκατάσταση και χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή: γραφικό περιβάλλον επικοινωνίας, σύστημα αρχείων.
8. Δίκτυα ηλεκτρονικών υπολογιστών και διαδίκτυο.

9. Υπηρεσίες διαδικτύου: παγκόσμιος ιστός, μηχανές αναζήτησης και ηλεκτρονικό ταχυδρομείο.
10. Εισαγωγή σε εφαρμογές αυτοματισμού γραφείου:
  - επεξεργασία κειμένου
  - υπολογιστικά φύλλα
  - λογισμικό παρουσιάσεων

206. Ξένη γλώσσα (Αγγλικά για μουσικούς)

Το μάθημα της Ξένης (Αγγλικής) Γλώσσας και Ορολογίας υπάγεται στα υποχρεωτικά μαθήματα που διδάσκονται στην Εκκλησιαστική Ακαδημία Κρήτης. Σύμφωνα με το Γενικό Πρόγραμμα Σπουδών, μέσα από το συγκεκριμένο μάθημα επιδιώκεται η εκμάθηση της Ξένης Γλώσσας για τη χρήση του ακαδημαϊκού λόγου και τη χρησιμοποίησή του για ερευνητικούς σκοπούς (ανάγνωση ξενόγλωσσης βιβλιογραφίας, εκπόνηση σεμιναριακών εργασιών, παρακολούθηση ξενόγλωσσων διαλέξεων και παραδόσεων). Στο μάθημα της Ξένης Γλώσσας και Ορολογίας, ακολουθείται μία μέθοδος προσέγγισης και ανάλυσης του ακαδημαϊκού λόγου με έμφαση στην ειδική ορολογία κάθε γνωστικού αντικειμένου, τη γραμματική, το συντακτικό και τη δομή επιστημονικών κειμένων. Η επιλογή των κειμένων γίνεται με βάση τα γνωστικά αντικείμενα και των δύο Τμημάτων της Εκκλησιαστικής Ακαδημίας. Παράλληλα δίνονται στους φοιτητές και πρόσθετα στοιχεία που τους βοηθούν να έλθουν σε επαφή με το πολιτισμικό και πολιτιστικό πλαίσιο της χώρας της οποίας τη γλώσσα διδάσκονται και στοιχεία ευρύτερου επιστημονικού ενδιαφέροντος (φιλοσοφικά, πολιτικά, κοινωνικά, εκπαιδευτικά συστήματα, κινήματα και ιδεολογίες, συντομογραφίες κ.ά.).

Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ

301. Αναστασιματάριο αργό Α'-Θεωρία και Πράξη

- Αναλυτικά η θεωρία όλων των διατονικών ήχων (πλάγιος Δ', Α', πλάγιος Α', Δ' στιχηραρικού, Βαρέως διατονικού και πλαγίου Δ' κατά τριφωνία) και όλων των εναρμόνιων (Γ', Βαρέως εκ του Γα και Βαρέως εκ του Ζω ύφεση). Παραγωγή κλιμάκων, με βάση τη φυσική κλίμακα του πλ. Δ εκ του Νη, χωρισμός 4/χόρδων, διαζευκτικοί και προσλαμβανόμενοι τόνοι, σύνολο μορίων.
- Για πρακτική εξάσκηση, από το αργό Αναστασιματάριο Ιωάννου του Πρωτοψάλτου, μέλη που χρησιμοποιούνται στη λατρεία, όπως: Κεκραγάρια, Δοξαστικά, Πασαπνοάρια, Εωθινά.

302. Αρμονία 1 - Σολφέζ 4

Δημιουργία και σύνδεση κυρίων συγχορδιών, κατανόηση αρμονικών δομών επιλεγμένων αποσπασμάτων και – σε συνδυασμό με το 4ο Σολφέζ – ανάγνωση μελωδικών ασκήσεων σε κλειδί Φα και Ντο. Αναλυτικά στο μάθημα αυτό θα διδαχτούν:

- Τετράφωνη χορωδία, είδη χορωδιών, Εκτάσεις φωνών Μικτής Χορωδίας.
- Σύνδεση Συγχορδιών.
- Αρίθμηση και αναστροφές των συγχορδιών
- Σύνδεση των συγχορδιών
- Πτώσεις - Επεκτάσεις
- Συγχορδίες εβδόμης και αναστροφές της.
- Δοσμένο ενάρθρο Βασσο και Soprano.
- Ρυθμική και Μελωδική εξάσκηση στα κλειδιά Φα (3ης και 4ης γραμμής) Ντο (3ης και 4ης γραμμής).
- Μικτές ασκήσεις (με όλα τα κλειδιά).
- Τρόποι και ασκήσεις μεταφοράς (transporto) με αλλαγές κλειδιών.
- Μουσική Υπαγόρευση σε δυσκολότερες ασκήσεις.

303. Τυπικό Α'

Στο πλαίσιο του γνωστικού αντικειμένου με τίτλο *τυπικό Α'*, επιτυγχάνεται η εμπειριστατωμένη εξέταση και η βιωματική προσέγγιση των τυπικών διατάξεων των ιερών ακολουθιών των κινητών και ακινήτων εορτών κατά την τάξη της Μεγάλης του Χριστού Εκκλησίας.

Εισαγωγή: ορισμός – ιστορία – σκοπός – λειτουργικά βιβλία, - ειδολογική κατάταξη τροπαρίων - είδη τυπικού – ακολουθίες – είδη λειτουργιών – εκδόσεις τυπικών.

Μέρος πρώτο: Προθεωρία του Τυπικού– Γενική τυπική διάταξη των ακολουθιών του Εσπερινού, Όρθρου και Θ. Λειτουργίας του όλου Ενιαυτού. Τρόπος Χρήσης.

Μέρος Δεύτερο:

1. Τυπική διάταξη του Εσπερινού (Μικρού - Μεγάλου)
2. Τυπική διάταξη του Όρθρου (Κυριακών - Δεσποτικών - Θεομητορικών - Εορταζομένων Αγίων – Καθημερινών)
3. Τυπική διάταξη Θ. Λειτουργίας Χρυσοστόμου (Κυριακών –Καθημερινών) - Μ. Βασιλείου.
4. Σχεδιαγράμματα, πρακτική εφαρμογή επί του αναλογίου.

304. Ιστορία Εκκλ. Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής μουσικής

Η ιστορική εξέλιξη της Ψαλτικής Τέχνης. Προσημειογραφική περίοδος. Σημειογραφική περίοδος: οι τέσσερεις σημειογραφικές περίοδοι της ψαλτικής τέχνης. Μελουργοί (12^{ος} – 19^{ος} αι.). Οι Πατριαρχικές μουσικές Σχολές.

305. Αγιολογία-Κρητική Αγιολογία

Το εν λόγω μάθημα προσεγγίζει θεματικές ενότητες που κινούνται σε δύο πεδία:

1. Γενική Αγιολογία: Επιστήμη της Αγιολογίας, Αγιολογικά Κείμενα, Συγγραφείς Αγιολογικών Κειμένων, Διακήρυξη Αγιότητας κεκοιμημένων μελών, Κατηγορίες Αγίων, Μαρτύριο αίματος και συνειδήσεως, Πρεσβείες και θαύματα Αγίων, Ιερά Λείψανα, Προστάτες Άγιοι, κ.ά.
2. Κρήτες Άγιοι της Εκκλησίας σε διαχρονικό επίπεδο (Μάρτυρες, νεομάρτυρες, Όσιοι, Ιεράρχες, κ.ά.).

306. Φωνητική III

1. Εκμάθηση φωνητικής τεχνικής στο κλασικό τραγούδι (μονωδία).
2. Παραγωγή των ήχων (αρθρωτική φωνητική)
3. Πρόσληψη των ήχων (ακουστική φωνητική) και κατανόηση των ήχων (αντιληπτική φωνητική)
4. Συνέχιση εκγύμνασης του διαφράγματος
5. Εκμάθηση τοποθέτησης της φωνής στο κλασικό τραγούδι
6. Εκγύμναση με φωνητικές ασκήσεις και εκτέλεση απλών κλασικών έργων γνωστών μουσουργών Δυτικής Ευρώπης με συνοδεία οργάνου.

Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ

401. Αναστασιματάριο αργό Β'-Θεωρία και Πράξη

Αναλυτικά η θεωρία των χρωματικών ήχων (πλάγιος Β', Β' και Δ' χρωματικός). Παραγωγή της κλίμακας του πλαγίου Β' από την κλίμακα του Α' διατονικού και του Β' από την κλίμακα του πλαγίου Δ', χωρισμός 4/χόρδων κλπ. Θεωρία των χρωματικών ήχων (πλ. Β' και Β') στα ειρμολογικά τους μέλη. Για πρακτική εξάσκηση: α) από το αργό Αναστασιματάριο Ιωάννου του Πρωτοψάλτου, μέλη που χρησιμοποιούνται στη λατρεία, όπως: Κεκραγάρια, Στιχηρά, Δοξαστικά, Πασαπνοάρια, Στιχηρά των αίνων, Εωθινά, Δοξολογία πλ. Β'. β) από το σύντομο Αναστασιματάριο Ιωάννου του Πρωτοψάλτου, Κεκραγάρια, απόστιχα του εσπερινού, δοξαστικά των αποστίχων, αναστάσιμα απολυτικά και Θεοτοκία, αναβαθμοί, Τιμιωτέρα, Πασαπνοάρια, Δοξολογία Β' ήχου και κατασκευαστικά τροπάρια Μ. Τεσσαρακοστής.

402. Αρμονία 2 - Σολφέζ 5

Γνώση του αρμονικού χειρισμού και των επτά βαθμίδων (κυρίων και δευτερευουσών) μιας κλίμακας με εφαρμογή της κατάλληλης - αρμόζουσας σύνδεσης μεταξύ τους. Μελωδική ανάγνωση ασκήσεων αυξημένης δυσκολίας σε κλειδί Σολ και Ντο. Στο μάθημα θα διδαχθούν:

- Δευτερεύουσες συγχορδίες (II, III, VI και VII) με εβδόμη, αναστροφές και λύσεις αυτών.
- Ευθείες και κρυμμένες 5ες και 8ες
- Παράλληλες και αντιπαράλληλες 5ες και 8ες
- Ιδιαίτερες περιπτώσεις σύνδεσης συγχορδιών
- Δεσπόζουσα με έβδομη (V7).
- Δεσπόζουσα με ενάτη (V9).
- Αρμονικές αλυσίδες, απλές και με μετατροπίες.
- Θέματα Basso (ενάριθμο και ανάριθμο) και Soprano.
- Αρμονική Υπαγόρευση
- Ρυθμική και μελωδική εξάσκηση σε όλα τα κλειδιά.
- Τελειοποίηση του φοιτητή στον ρυθμό και στην ακοή.
- Δύσκολα γυμνάσματα από απόψεως ρυθμού και μελωδικών διαστημάτων
- Εκ πρώτης όψεως ανάγνωση Σολφέζ.

403. Τυπικό Β'

Το εν λόγω γνωστικό αντικείμενο, αποτελεί συνέχεια του τυπικού Α' όπου εξετάζονται ειδικές περιπτώσεις, ιδιαιτερότητες και ζητήματα των διατάξεων του τυπικού των ιερών ακολουθιών. Μέρος Πρώτο:

1. Τυπική διάταξη των ακολουθιών, των καθ' ημέραν ακολουθιών, κινητών και ακινήτων εορτών
2. Τυπική διάταξη των ακολουθιών Τριωδίου και Πεντηκοσταρίου
3. Ειδικά θέματα του τυπικού.
4. Άγραφο Τυπικό
5. Μέρος Δεύτερο:
6. Ακολουθίες της Μ. Τεσσαρακοστής (Προηγιασμένη-Ακάθιστος- Μ. Κανών- Μικρό και Μεγάλο Απόδειπνο)
7. Ακολουθία του Μεσονυκτικού - Ωρών
8. Τυπική διάταξη Ιερών Μυστηρίων
9. Ακολουθία Μικρής και Μεγάλης Παρακλήσεως
10. Ειδικές περιπτώσεις διατάξεων του Τυπικού των κινητών και ακινήτων εορτών του όλου ενιαυτού.
11. Ζητήματα Ασματικού και Μοναχικού Τυπικού

404. Ιστορία Ευρωπαϊκής μουσικής

Η διδασκαλία της πορείας και εξέλιξης των ρευμάτων του μουσικού πολιτισμού μέσω της ιστορικής αναδρομής.

- Αρχαία Ελληνική Μουσική (πηγές, θεωρία, σημειογραφία)
- Μουσική Πρωτόγονων Λαών.
- Μουσική Πρώτων Χριστιανών.
- Μεσαίωνας – Μονοφωνία (βυζαντινό μέλος, Γρηγοριανό μέλος, κοσμική μουσική)
- Αναγέννηση (αντίστιξη, πολυφωνία, λειτουργία, σουίτα, όπερα, ορατόριο, κοντσέρτο, πάθη)
- Μπαρόκ – Ροκοκό.
- Κλασικισμός - ομοφωνία (φόρμα σονάτας, συμφωνία)
- Ρομαντισμός (συμφωνικό ποίημα, προγραμματική & απόλυτη μουσική, ιμπρεσιονισμός, Schubert, Weber, Mendelssohn, Schumann, Brahms.
- Γαλλικός Ρομαντισμός: Berlioz, Liszt, Chopin.
- Όπερα τον 19ο αιώνα: Gounod, Bizet, Rossini, Donizetti, Bellini, Verdi.
- Ωριμος Ρομαντισμός: Wagner, Τσαικόφσκι, Smetana, Dvorak, Grieg.)
- Εθνικές Μουσικές Σχολές τέλος 19ου και αρχές 20ου αιώνα: Strauss, Mahler, Debussy, Ravel.
- Αγγλική Αναγέννηση: Elgar, Holst, Sibelius.
- Μοντέρνα εποχή (δωδεκαφθογγισμός - σειραϊσμός, πολυτονικότητα, ατονικότητα, ηλεκτρονική μουσική, Stravinsky, Schonberg, Berg, Webern, Hindemith, Bartok, Messiaen).
- Σύγχρονη Πρωτοπορία: Boulez, Varese, Schaeffer, Stockhausen, Cage.
- Ηλεκτροακουστική Μουσική.

405. Εορτολόγιο-Μηνολόγιο

Στο πλαίσιο του μαθήματος εξετάζεται η σχέση Εκκλησιαστικού και Κοσμικού Εορτολογίου. Οι κύριοι παράγοντες διαμόρφωσης του Εκκλησιαστικού Εορτολογίου, το μεταθετό των Εορτών, ο Ετήσιος, Εβδομαδιαίος Κύκλος των Εορτών, κ.ά. Επιπροσθέτως, παρουσιάζονται οι Δεσποτικές και Θεομητορικές Εορτές, κύριες εορτές Αγίων της Εκκλησίας. Γίνεται επίσης αναφορά στα Πεζά και Έμμετρα Μηνολόγια, στην εξέλιξη και διαμόρφωση των Εντύπων Μηναίων της Εκκλησίας.

406. Δημώδης Κρητική μουσική

1. Ιστορική αναδρομή από το παρόν στο παρελθόν για θέματα όπως: οργανοχρησία, χοροί, είδη τραγουδιών, τοπικές παραδόσεις κ.α.
2. Καταγραφές (με μουσική σημειογραφία, δισκογραφία, ιδιωτικές ηχογραφήσεις).

3. Πορίσματα νεώτερης έρευνας στη Συλλογή Π. Βλαστού.
4. Προσωπογραφίες καλλιτεχνών (ποιητών, χορευτών, μουσικών).

Ε' ΕΞΑΜΗΝΟ

501. Ειρμολόγιο Πέτρου Πελοποννησίου

Τα ειρμολόγιο αποτελεί φυσική συνέχεια των μαθημάτων των προηγούμενων εξαμήνων του *Αργού Αναστασιματαρίου*, και η σπουδή του εστιάζεται στην εκμάθηση των συντόμων και αργών μελών του *ειρμολογίου*, καθώς και στη δυνατότητα χρήσης τους στη λειτουργική πράξη.

1. Εισαγωγή – μορφή – περιεχόμενο - ιστορία – χειρόγραφες και έντυπες εκδόσεις.
2. Σύντομα και αργά Αυτόμελα Τροπάρια κατ' ήχον – Εξαποστειλάρια.
3. Καταβασίες (σύντομες αργές) των κινητών και ακινήτων εορτών .
4. Ειρμοί (σύντομοι) κατ' ήχον του όλου ενιαυτού
5. Τα αργά Καθίσματα και οι κανόνες της Μεγάλης Εβδομάδας
6. Μικρός και Μεγάλος Παρακλητικός Κανόνας
7. Ειρμοί και τροπάρια Μ. Κανόνος
8. Ο κανόνας του Ακαθίστου

502. Δοξαστάριον Πέτρου Πελοποννησίου

1. Εισαγωγή – μορφή – περιεχόμενο - ιστορία – χειρόγραφες και έντυπες εκδόσεις.
2. Δοξαστικά των Δεσποτικών και Θεομητορικών εορτών.
3. Δοξαστικά Τριωδίου και Πεντηκοσταρίου.
4. Δοξαστικά των σημαντικότερων εορταζομένων Αγίων του όλου ενιαυτού.

503. Αρμονία 3

Ολοκλήρωση γνώσης της Αρμονίας.

- Μετατροπίες σε απομακρυσμένες κλίμακες.
- Αλλοιωμένες συγχορδίες.
- Ναπολιτάνικη συγχορδία.
- Συγχορδίες 11ης και 13ης.
- Ξένοι Φθόγγοι: καθηστερήσεις, διαβατικοί φθόγγοι, ποικιλίες, αποζιατούρες, προηγήσεις (προηγήσεις), εκφυγή, ισοκράτης.

504. Δημοτική Ελληνική μουσική Α'

- Σύντομη εισαγωγή στο Δημοτικό Ελληνικό τραγούδι (δημιουργοί και αποδέκτες του, συνθήκες και δρώμενα με τα οποία συναντάται, τρίπτυχα: ποίηση –μέλος –χορός, κ.α.).
- Διδασκαλία και εκμάθηση από μουσικό κείμενο δύο τουλάχιστον αντιπροσωπευτικών δημοτικών τραγουδιών από διαφορετικά γεωγραφικά διαμερίσματα του ελληνικού κόσμου, όπως: Πελοπόννησος, Στερεά Ελλάδα, Κυκλάδες, Δωδεκάνησα, Κρήτη και δυτικά Μικρασιατικά παράλια.

Στην επιλογή των διδασκομένων τραγουδιών λαμβάνονται υπόψη και τα εξής κριτήρια: ηχολογικά, ρυθμολογικά, ειδολογικά και θεματολογικά.

505. Μορφολογία Βυζαντινής Μουσικής

Εξετάζονται τα ποικίλα εσωτερικά και εξωτερικά γνωρίσματα καθώς και τα δομικά στοιχεία όλων των μορφών του εκκλησιαστικού άσματος με σκοπό την κατανόηση του τρόπου της συνθετικής και μελοποιητικής δημιουργίας και την διερεύνηση της αισθητικής αντίληψης των βυζαντινών και μεταβυζαντινών μελουργών.

- Η έννοια της μελοποιίας
- Ήθος-αισθητική της μελουργίας
- Γένη της μελοποιίας
- Μελοποιητικά σχήματα
- Συνθέσεις του Παπαδικού γένους
- Συνθέσεις του Ειρμολογικού γένους
- Συνθέσεις του Στιχηραρικού γένους

506. Εισαγωγή στα Παιδαγωγικά-Χριστιανική παιδαγωγική

Σκοπός του μαθήματος είναι να εξοικειωθούν οι φοιτητές με βασικές έννοιες της Παιδαγωγικής Επιστήμης και να παρουσιαστεί το πεδίο έρευνας, δηλαδή η θεματολογία και η μεθοδολογία, αυτής της Επιστήμης. Η Παιδαγωγική Επιστήμη εξετάζει την εκπαιδευτική διαδικασία αναφορικά με τις θεωρητικές αρχές και τις εκπαιδευτικές μεθόδους. Στην ιστορική εξέλιξη αυτής της Επιστήμης αξίζει να τονιστεί ότι στην αρχαία ελληνική γραμματεία πολλές πηγές μαρτυρούν την επίδραση του παιδαγωγού στον μαθητή και τεκμηριώνουν ιστορικά τη σημασία της παιδαγωγικής διαδικασίας. Όπως κάθε Επιστήμη συνδέεται με τις ιστορικές εξελίξεις, έτσι και η Παιδαγωγική αναπροσάρμοσε και αναδιαμόρφωσε διάφορες θεωρίες, προκειμένου να προσδιορίσει βασικές της έννοιες (π.χ. αυθεντία παιδαγωγού, μορφώσιμο εκπαιδευομένου). Στη σύγχρονη Παιδαγωγική θεώρηση έχουν εμπλουτισθεί και διευρυνθεί οι σκοποί και τα μέσα αγωγής και μάθησης. Παρουσιάζονται, επίσης, στοιχεία Χριστιανικής Παιδαγωγικής.

ΣΤ' ΕΞΑΜΗΝΟ

601. Παπαδική Α'

Θα διδαχθούν μέλη από το Παπαδικό Γένος μελοποιίας.

- Ιστορία και εξέλιξη του Παπαδικού Γένους μελοποιίας- Περιεχόμενο και μορφή της Παπαδικής ως χειρόγραφης συλλογής.
- Μέλη του Εσπερινού: Ανοιξαντάρια, Μακάριος Ανήρ (επιλεγμένοι στίχοι), Κεκραγάρια Ιακώβου (επιλογή), Μεγάλα Προκείμενα Μ. Τεσσαρακοστής, Ακολουθία του Ακαθίστου (Θεός Κύριος αργό και σύντομο, Το Προσταχθέν, Τη Υπερμάχω).
- Μέλη του Όρθρου: Πολυέλει (Στίχοι από το Δούλοι Κύριον Πέτρου Πελοποννησίου, Λόγον Αγαθόν Γεωργίου του Κρητός, Επί των Ποταμών Βαβυλώνας Χουρμουζίου Χαρτοφύλακος), αργές Δοξολογίες (μία για κάθε ήχο).

602. Στοιχεία τροπικής αντίστιξης

Πολυφωνική απόδοση Βυζαντινών και δημωδών μελωδιών.

- Όλα τα είδη της απλής αντίστιξης μέχρι της τετράφωνης επί δεδομένου μέλους (cantus firmus), επισταμένη μελέτη των τόνων της Δυτικής Εκκλησίας και των ήχων της Ανατολικής και εναρμόνιση χορικών. Αντιστικτική επεξεργασία επί απλών Βυζαντινών και δημωδών μελωδιών.
- Πεντάφωνη, εξάφωνη, επτάφωνη και οκτάφωνη απλή αντίστιξη, μίμιση, παντός είδους κανόνες, διπλή, τριπλή και τετραπλή αντίστιξη, πεποικιλμένος κανόνας, πεποικιλμένο χορικό, διπλή χορωδία, αντιστικτική επεξεργασία επί απλών Βυζαντινών και δημωδών μελωδιών και σύνθεση από τους φοιτητές παρόμοιων βυζαντινού και νεοελληνικού ύφους, αντιστικτικές αναλύσεις έργων αρχαίων και νεότερων δασκάλων.

603. Δημοτική Ελληνική Μουσική Β'

- Διδασκαλία και εκμάθηση από μουσικό κείμενο δύο τουλάχιστον αντιπροσωπευτικών δημοτικών τραγουδιών από τα υπόλοιπα γεωγραφικά διαμερίσματα του ελληνικού κόσμου: Θεσσαλία, Ήπειρος, Μακεδονία, Θράκη, Κωνσταντινούπολη, Πόντος, Καππαδοκία, Προποντίδα, Κύπρος, Ιόνια νησιά, κάτω Ιταλία.
- Στην επιλογή των διδασκομένων τραγουδιών λαμβάνονται υπόψη και τα εξής κριτήρια: ηχολογικά, ρυθμολογικά, ειδολογικά και θεματολογικά.

604. Κοινωνιολογία της Μουσικής

- Γένεση και αντικείμενο της Κοινωνιολογίας της Μουσικής.
- Οι κλασικοί: Adorno, Horkeimer, Small.

- Κλασική, ρομαντική και σύγχρονη μουσική.
- Η μουσική ως πολιτισμός
- Η μουσική εκτός Ευρώπης
- Η μουσική ως κατανάλωση
- Η μουσική ως εκπαίδευση
- Μουσική και θρησκεία
- Μουσική και κοινωνία

605. Θέματα ψυχολογίας και θρησκευτικών συμπεριφορών του εφήβου

Στο πλαίσιο του παρόντος μαθήματος εξετάζονται:

1. Οι επιδράσεις των σωματικών και γνωστικών μεταβολών, των ενδιαφερόντων, της κοινωνικής δομής -προσαρμογής, στην ψυχοσύνθεση του εφήβου. Διερευνούνται επίσης οι αιτίες των συμπλεγμάτων, αμυντικών μηχανισμών και ψυχικών διαταραχών που εκδηλώνονται στην εφηβική ηλικία, κ.ά.
2. Οι τύποι προσωπικότητας και το θρησκευτικό βίωμα. Η στάση του εφήβου έναντι της Θρησκείας και της Εκκλησίας. Θρησκευτική συνείδηση του εφήβου, περιδεής συνείδηση, κ.ά. Ο Εκκλησιασμός των μαθητών και η συμβολή σε αυτόν της οικογένειας, του σχολείου και της ενορίας.

606. Μεθοδολογία έρευνας και επιστημονική τεχνογραφία

Η εξοικείωση με τη μέθοδο και τον τρόπο συγγραφής μιας επιστημονικής εργασίας. Επιστημονική έρευνα: έννοια, μεθοδολογία, στάδια. Προετοιμασία συγγραφής: εξεύρεση θέματος, συγκέντρωση, επεξεργασία και ταξινόμηση υλικού. Σύνθεση και συγγραφή (μέρη μελέτης), με ιδιαίτερη έμφαση σε πρακτική εφαρμογή, παραπομπές και βιβλιογραφία. Είδη επιστημονικής εργασίας στον πανεπιστημιακό και στον ευρύτερο πνευματικό χώρο.

Ζ' ΕΞΑΜΗΝΟ

701. Παπαδική Β' - Εκφωνητικά μέλη

- Μέλη του όρθρου: Ακολουθία του Νυμφίου (Αργό και Σύντομο Αλληλουιάριο, Ίδού ο Νυμφίος αργό και σύντομο, Ότε οι ένδοξοι μαθηταί αργό και σύντομο)
- Μέλη της Θ. Λειτουργίας: Τυπικά Πέτρου Λαμπαδαρίου, Τρισάγιον, Δύναμις Συνειθισμένον-Γεωργίου Κρητός, Όσοι εις Χριστόν-Δύναμις αρχαίον, Τον Σταυρόν Σου-Δύναμις αρχαίον, Τα εις Αρχιερατικήν Λειτουργία ψαλλόμενα, Άξιον εστίν αρχαίον.
- Χερουβικά: Τα της εβδομάδος, Θεοδώρου Φωκαέως
- Κοινωνικά: Τα της εβδομάδος, των Κυριακών Πέτρου α' σειρά

- Κοινωνικά: του ενιαυτού (από ένα για τις εορτές του Τιμίου Σταυρού, των Χριστουγέννων, των Θεοφανείων, των Βαΐων, του Πάσχα, της Αναλήψεως, της Πεντηκοστής και της Μεταμορφώσεως)
- Εκφωνητικά μέλη: Απόστολος, τα λειτουργικά κατά την αρχαία παράδοση με κλιτόν

702. Μελουργία

Το αντικείμενο Μελουργία ασχολείται με τη σύνθεση βυζαντινών ύμνων. Προηγείται η από στήθους εκμάθηση των μελωδικών θέσεων στα γένη μελοποιίας, η σημειογραφική τους αποτύπωση και τέλος επιχειρείται η συναρμογή τους για την δημιουργία-μελουργία ενός νέου μέλους. Σκοπός του αντικειμένου είναι να καταστήσει τον φοιτητή μέτοχο του μελωδικού πλούτου της βυζαντινής εκκλησιαστικής μουσικής και η δημιουργική του χρήση για τη μελοποίηση και σημειογραφική αποτύπωση νέων μελών στα γένη της μελοποιίας.

703. Ειδικά θέματα θεωρίας Βυζ. Μουσικής

Στα ειδικά θέματα θεωρίας επιχειρείται η κατανόηση και η εμπέδωση δύσκολων θεωρητικών εννοιών καθώς και η τεκμηριωμένη αποσαφήνιση (μέσα από τις χειρόγραφες πηγές) των θεωρητικών ζητημάτων της βυζαντινής μουσικής.

- Συμφωνίες και συστήματα
- Περί διαστημάτων
- Χαρακτηριστικά, ιδιώματα και υποδιαίρεσεις των ήχων
- Αρχαία απηχήματα –πολυσύλλαβοι φθόγγοι
- Παραγωγή της οκταηχίας
- Μεταβολές (κατά τόνο, ήχο, γένος, σύστημα) και μεταθέσεις των μελών δια της φθοράς.
- Περί επεισαγωγής των παραφθορών της μελοποιίας (Επίσακτα μέλη)
- Περί διαφοράς εκδοχής των φθόγγων των χαρακτήρων
- Κανόνες της μουσικής ορθογραφίας των χαρακτήρων.

704. Ιστορία του Οικουμενικού Πατριαρχείου

Στο μάθημα αυτό εξετάζεται διαχρονικά η Ιστορία της Κωνσταντινούπολης από την ίδρυσή της μέχρι και τη Νεότερη Εποχή, παράλληλα με την Ιστορία του Οικουμενικού Πατριαρχείου μέχρι τις μέρες μας. Επισημαίνεται η στενή σχέση της Ιστορίας της Πόλης με την αντίστοιχη της Εκκλησίας της Κωνσταντινούπολης, καθώς και το αναμφισβήτητο γεγονός ότι η θέση της Κωνσταντινούπολης ως πρωτεύουσας της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας επηρέασε τη θέση της Ορθόδοξης Εκκλησίας της πόλης και της έδωσε ξεχωριστό ρόλο σε ολόκληρο το χριστιανικό

κόσμο. Επιπλέον, εξετάζονται η Πόλη και το Πατριαρχείο στο πλαίσιο της οθωμανικής κατάκτησης, οι πληθυσμιακές μεταβολές, η ζωή και η δράση των Ελλήνων της Κωνσταντινούπολης, ο ρόλος τους στο πλαίσιο της διαμόρφωσης του Νεότερου Ελληνισμού, η πολιτιστική τους παρακαταθήκη, καθώς και η τύχη της ελληνικής μειονότητας.

705. Μουσική Παιδαγωγική

Διδάσκονται όλες οι θεωρίες και τα ρεύματα που επηρέασαν τη διδακτική της μουσικής. Διδάσκονται, επίσης, τα βασικά χαρακτηριστικά των κυριότερων μουσικο-παιδαγωγικών προσεγγίσεων (Orff, Kodaly, Dalcroze, Suzuki, Kato Havas, Music Learning Theory κ.α.) μέσα από τις θεωρητικές αρχές τους και πρακτικές εφαρμογές, προκειμένου οι φοιτητές να διαμορφώσουν το δικό τους προσωπικό τρόπο προσέγγισης της διδακτικής της μουσικής.

706. Εφαρμογές πληροφορικής και πολυμέσα

1. Προχωρημένα θέματα εφαρμογών αυτοματισμού γραφείου:
  - Συγχώνευση αλληλογραφίας.
  - Έκδοση πιστοποιητικών, ανακοινώσεων, προσκλήσεων και φυλλαδίων.
  - Δημιουργία προτύπων.
  - Κατασκευή εφαρμογών με χρήση υπολογιστικών φύλλων
2. Εισαγωγή στα πολυμέσα – υπερμέσα.
3. Εισαγωγή στην ψηφιακή επεξεργασία ήχου, εικόνας και βίντεο.
4. Γραμμικές και αλληλεπιδραστικές πολυμεσικές εφαρμογές.
5. Σχεδιασμός πολυμεσικής εφαρμογής.
6. Λογισμικό συγγραφής πολυμέσων.
7. Εισαγωγή στα εργαλεία Web 2.0.
8. Δημιουργία και ενημέρωση απλών ιστοσελίδων και ιστολογίων.
9. Δημιουργία και ενημέρωση σύνθετων ιστοσελίδων – Content Management Systems.

Η' ΕΞΑΜΗΝΟ

801. Παπαδική Γ' - Μαθηματάριο - Αργό Στιχηράριο

- Ιστορική προσέγγιση του περιεχομένου του Μαθηματαρίου και του Στιχηραρίου, χειρόγραφοι κώδικες
- Παπαδική Γ'-Μαθηματάριο: Λειτουργία Μ. Βασιλείου, Λειτουργία Προηγιασμένων, τα αντί χειρουβικού τη Μ. Πέμπτη και Μ. Σαββάτω, Τον Δεσπότην (αρχαίον), Άνωθεν οι Προφήται (σύντμηση Κωνσταντίνου Πρωτοψάλτου), Θεοτόκε Παρθένε (οκτάηχον Πέτρου Μπερεκέτου).

- Αργό Στιχηράριο: Τα ιδιόμελα της Μ. Τεσσαρακοστής Ιακώβου Πρωτοψάλτου, το τροπάριο της Κασσιανής (μέλος Πέτρου Λαμπαδαρίου)

802. Μορφολογία και ανάλυση Ευρωπαϊκής Μουσικής

Η προσέγγιση συγκεκριμένων έργων της ιστορίας της Μουσικής υπό το κριτήριο της μορφής και η αναγνώριση των κοινών χαρακτηριστικών συγκεκριμένων μουσικών ειδών. Διδασκαλία, εκμάθηση & αναγνώριση διαφορετικών μουσικών ειδών, κατά είδος (μονοφωνία, organum, αντίστιξη, πολυφωνία, ομοφωνία, πολυτονικότητα, σειραϊσμός, κ.λπ) & κατά περίοδο της ιστορίας της Μουσικής.

- Μοτίβο-περίοδος.
- Τα διάφορα σχήματα που είναι δυνατό να περιλάβει μια μουσική φράση.
- Μονοφωνία-Πολυφωνία.
- Αντιστικτικές μορφές.
- Κανόνας.
- Φούγκα.
- Το Lied και τα διάφορα είδη του.
- Το θέμα με παραλλαγές.
- Οι χοροί.
- Το Rondo και τα διάφορα είδη του.
- Τα διάφορα φωνητικά είδη.
- Διάφορες μουσικοδραματικές μορφές (άρια, αριέττα κτλ.).
- Η φόρμα Σουίτα.
- Η φόρμα Σονάτα – Ανάλυση του πρώτου μέρους μιας Σονάτας.
- Η Συμφωνία – Ανάλυση του πρώτου μέρους μιας Συμφωνίας.
- Το Κοντσέρτο.
- Αναγνώριση των στοιχείων μιας σύνθεσης με την ακοή ή με την εκτέλεσή της.
- Ανάγνωση παρτιτούρας.

803. Στοιχεία σύνθεσης Ευρωπαϊκής Μουσικής

Μουσική Σύνθεση με έμφαση σε είδη θρησκευτικής και δημόδους μουσικής. Μελωποίηση δοσμένου κειμένου/ποιήματος/ύμνου. Συστήματα Μουσικής Σύνθεσης. Σύνθεση έργων (Άρια, Καντάτα, μοτέτο, μανδριγάλι, ορατόριο, λειτουργία, ραψωδία, φούγκα).

- Σύνθεση για μονωδία μεγαλύτερης έκτασης ενός απλού άσματος, συνοδευόμενη από ένα ή περισσότερα όργανα.
- Σύνθεση φωνητικής μουσικής με συνοδεία ορχήστρας. Είδη: Εκκλησιαστική και Κοσμική.

- Πολυφωνική θρησκευτική σύνθεση χωρίς συνοδεία οργάνων, βασιζόμενη σε περικοπές ψαλμών και Ευαγγελίων.
- Σύνθεση θρησκευτικής μουσικής με δραματικό περιεχόμενο, εκκλησιαστικό τραγούδι με συνοδία οργάνου ή ορχήστρας.
- Σύνθεση παραδοσιακής μουσικής από ρυθμούς και μελωδίες δημοτικών τραγουδιών και χορών.
- Αντιστικτική πολυφωνική σύνθεση οργάνων και φωνών.

804. Εκκλ. Γραμματολογία-Πατρολογία

1. Α' ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΔΙΩΓΜΩΝ (30-313)

- Αποστολικοί Πατέρες
- Απολογητές
- Γνωστικισμός
- Αλεξανδρινή θεολογία
- Μικρασιάτες, Παλαιστίνιοι, Λατίνοι Συγγραφείς

2. Β' ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΔΟΓΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΟΧΥΡΩΣΕΩΣ (313-451)

- Ιστορικοί
- Υπέρμαχοι του δόγματος Νικαίας
- Παλαιστίνιοι
- Καππαδόκες
- Ιωάννης Χρυσόστομος-Αντιοχειανοί
- Ασκητικοί
- Μεγάλοι θεολόγοι της Δύσεως-Αυγουστίνος
- Συριακή Γραμματεία

805. Διδακτική Μεθοδολογία Παραδοσιακής και Βυζ. Εκκλησιαστικής Μουσικής

Διδάσκονται ζητήματα μεθοδολογίας της διδακτικής της μουσικής προκειμένου ο φοιτητής να αξιοποιήσει στο μέγιστο βαθμό το κοινό σημειογραφικό σύστημα μεταξύ Βυζαντινής Εκκλησιαστικής και παραδοσιακής μουσικής και να επιτύχει στο στόχο του, την οργάνωση, δηλαδή, της διδασκαλίας του σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο. Διδάσκονται, επίσης, τεχνικές προκειμένου οι φοιτητές να κατανοήσουν την οργάνωση ενός αναλυτικού σχεδιασμού στη μουσική διδασκαλία και να γνωρίσουν διάφορους τρόπους αναγνώρισης, μέτρησης και αξιολόγησης των επιδόσεων των μαθητών της μουσικής. Στο πλαίσιο του μαθήματος ο φοιτητής υποχρεούται να οργανώσει ένα μάθημα ή χορωδία βυζαντινής μουσικής ή ένα μάθημα ή χορωδία (μετά ή άνευ ορχήστρας) παραδοσιακής μουσικής σε σχολική μονάδα ή ενορία. Το τελευταίο στοιχείο

θεωρείται απαραίτητο για την επιτυχή επίδοση στο αντικείμενο της Διδακτικής Μεθοδολογίας.

806. Βασικές αρχές του Χριστιανικού Δόγματος μέσα από τα Βιβλικά Αναγνώσματα της Θείας Λατρείας.

Το μάθημα εξετάζει τα βασικά σημεία του χριστιανικού δόγματος, όπως εντοπίζονται στα βιβλικά αναγνώσματα που ενσωμάτωσε η Εκκλησία στη Θεία Λατρεία. Τριαδολογία, Χριστολογία και Εκκλησιολογία διακρίνονται πολύ καθαρά στα αποστολικά, ευαγγελικά αναγνώσματα (Καινή Διαθήκη) και στις προφητείες (Παλαιά Διαθήκη) που πλαισιώνουν ολόκληρο το φάσμα της Θείας Λατρείας με κέντρο τη Θεία Λειτουργία.

ΚΑΤ' ΕΠΙΛΟΓΗΝ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

110. Οργανογνωσία 1 (Α' εξάμηνο)

Βασικές γνώσεις οργανογνωσίας των μουσικών οργάνων και εξοικείωση με το ιδιαίτερο ηχόχρωμα και τον τρόπο εκτέλεσης καθ' ενός από αυτά. Το μάθημα έχει ως άξονα τα μουσικά όργανα που συνοδεύουν διάφορα μουσικά είδη ανά τον κόσμο (ορχηστρικά και παραδοσιακά). Περιέχει βασικές γνώσεις σε θέματα ακουστικών φαινομένων και οργανολογίας, όπως λειτουργία, περιγραφή και ταξινόμηση των μουσικών οργάνων (έγχορδα, πνευστά και κρουστά).

310. Συνοδεία πιάνου 2 (Γ' εξάμηνο)

Συνέχεια διδασκαλίας συνοδείας πιάνου σε δυτικές και παραδοσιακές μουσικές.

- Τρόποι και ασκήσεις μεταφοράς (transporto) με αλλαγές κλειδιών.
- Εκμάθηση μειζόνων και ελασσόνων κλιμάκων σε δύο οκτάβες.
- Εκμάθηση απλών μελωδιών στο δεξί χέρι με ρυθμική συνοδεία αριστερού χεριού.

311. Παραδοσιακό Μουσικό όργανο 1 (Γ' εξάμηνο)

Κρουστά:

- Σύντομη ιστορική αναφορά σε ελληνικά κρουστά παραδοσιακά όργανα, από την αρχαιότητα έως τις μέρες μας.
- Τοποθέτηση οργάνου και ασκήσεις με κρούσεις θέσης και άρσης.
- Ασκήσεις για απόλυτη χρονική αγωγή (με μετρονόμο).
- Απλά ρυθμικά σχήματα (2/σημος, 3/σημος, 4/σημος).
- Ανάγνωση και εκτέλεση ή εκτέλεση και καταγραφή , μέσω μουσικής σημειογραφίας (Βυζαντινής ή Ευρωπαϊκής).

Νέϊ (πνευστό):

- Ιστορία-μορφολογία οργάνου.
- Παραγωγή ήχου.
- Δακτυλοθεσία.
- Εξάσκηση στους τέσσερις τύπους αναπνοής.
- Ασκήσεις για εμπέδωση των παραπάνω σε πεντάγραμμο και βυζαντινή σημειογραφία.

312. Σύγχρονες τεχνολογίες πληροφορικής (Γ' εξάμηνο)

- Υπηρεσίες διαδικτύου: παγκόσμιος ιστός, μηχανές αναζήτησης και ηλεκτρονικό ταχυδρομείο. Προηγμένα θέματα.
- Εφαρμογές αυτοματισμού γραφείου: επεξεργασία κειμένου, υπολογιστικά φύλλα, ηλεκτρονικές παρουσιάσεις. Προηγμένα θέματα.
- Ψηφιοποίηση εντύπων – Οπτική αναγνώριση χαρακτήρων.
- Έκδοση ανακοινώσεων και φυλλαδίων.
- Δημιουργία προτύπων.
- Συγχώνευση αλληλογραφίας.
- Εισαγωγή στις βάσεις δεδομένων.
- Σχεδιασμός και δημιουργία βάσης δεδομένων.
- Δημιουργία και ενημέρωση σύνθετων ιστοσελίδων - CMS.
- Φόρουμ και υπηρεσίες κοινωνικής δικτύωσης.
- Υπηρεσίες διαδικτύου: μεταφορά αρχείων, εκτέλεση προγραμμάτων σε άλλους υπολογιστές, συνομιλία με άλλους χρήστες, ομάδες συζητήσεων.

510. Παραδοσιακό Μουσικό Όργανο 3 (Ε' εξάμηνο)

Κρουστά:

- Σύνθετοι ρυθμοί, όπως προκύπτουν από σύνθεση των απλών, λ.χ. 5/σημοι (3+2 ή 2+3), 7/σημοι (3+2+2) κλπ, 9/σημοι(3+2+2+2) κλπ.
- Συνέχεια της ανάγνωσης και της καταγραφής των παραπάνω ρυθμών με μουσική σημειογραφία.
- Πρακτική εξάσκηση μέσω μουσικών συνόλων και χορωδιακών εκτελέσεων ανάλογων δημοτικών τραγουδιών.

Νέϊ (πνευστό):

- Εισαγωγή στην δομή των συνθέσεων Πεσρέφ και Σεμάϊ.
- Συνθέσεις σε μακάμ Χουσεϊνί, Σεγκιάχ και Χουζάμ.

511. Φωνητική 2 (Ε' εξάμηνο)

- Εκμάθηση διωδίας
- Μικρή προσέγγιση του κλασικού τραγουδιού
- Εκμάθηση του τρόπου τοποθέτησης της φωνής στο κλασικό τραγούδι
- Εκγύμναση με δυσκολότερες φωνητικές ασκήσεις
- Εκτέλεση ΠΟΛΥ ΑΠΛΩΝ τραγουδιών κλασικού ρεπερτορίου
- Εκμάθηση και εκτέλεση απλών διωδιών με συνοδεία πιάνου.

512. Ψηφιακή επεξεργασία Φωνής και Ήχου (Ε' εξάμηνο)

Το μάθημα εστιάζει σε θεμελιώδεις γνώσεις από την οπτική της εφαρμογής τους και στηρίζεται εργαστηριακά στο προγραμματιστικό περιβάλλον MATLAB.

1. Εισαγωγή
  - Βασικές έννοιες προγραμματισμού
  - Βασικά στοιχεία στατιστικής και πιθανοτήτων
2. Δειγματοληψία - Σήματα διακριτού χρόνου
3. Κρουστική απόκριση σήματος και συνέλιξη
4. Διακριτός μετασχηματισμός Fourier και εφαρμογές του
5. Ανάλυση Γραμμικών Χρονικά Αναλλοίωτων (ΓΧΑ) συστημάτων
6. Ψηφιακά φίλτρα (FIR, IIR, highpass, lowpass, bandpass) - Τεχνικές σχεδίασης φίλτρων
7. Τεχνικές ψηφιακής επεξεργασίας σήματος
8. Αποθορυβοποίηση
9. Διαχωρισμός ακουστικών πηγών
10. Αυτόματη αναγνώριση

710. Φωνητική 4 (προαπ. το Φων. 3) (Ζ' εξάμηνο)

- Εκτέλεση a capella διωδιών-τριωδιών
- Προσέγγιση άλλων μουσικών ειδών τραγουδιού
- Εκμάθηση διωδιών και τριωδιών a capella
- Αναφορά και εκμάθηση άλλων ειδών τεχνικής τραγουδιού
- Εκτέλεση από μνήμης
- Τρόπος ζωής και προσέγγισης της μεγάλης τέχνης του άδειν.

711. Στοιχεία θεωρίας ανατολικής μουσικής (Ζ' εξάμηνο)

- Θεωρητικές συγγραφές της Ανατολικής Μουσικής

- Φθόγγοι της Ανατολικής τροπικής Μουσικής
- Σημειογραφία της Ανατολικής Μουσικής στο Πεντάγραμμο
- τρίχορδα, τετράχορδα, πεντάχορδα
- Η έννοια του Μακάμ, τα δομικά του στοιχεία
- Κατηγορίες Μακάμ
- Τα δώδεκα κύρια Μακάμ
- Τροπικές συνθέσεις: Πεσρέφ, Σεμάϊ

712. Μουσική με Ηλεκτρονικούς Υπολογιστές Ι' (Ζ' εξάμηνο)

Εισαγωγή των φοιτητών στις βασικές έννοιες της μορφολογίας των ήχων του περιβάλλοντος, των βασικών τεχνικών επεξεργασίας και συνήχησης τους και την εφαρμογή αυτών στον ηχητικό σχεδιασμό. Τα ακουστικά περιβάλλοντα που ζουν και δραστηριοποιούνται οι φοιτητές αποτελούν σημαντικό παράγοντα διαμόρφωσης της διάθεσης και αυτοαντίληψής τους. Οι ήχοι του περιβάλλοντος (φυσικοί, θόρυβοι, αρμονικοί κτλ) ανάλογα με την έντασή τους και το τονικό τους ύψος γίνονται ή όχι αντιληπτοί με τεράστιες συνέπειες στον ψυχισμό του ανθρώπου (ψυχοακουστική). Οι φοιτητές θα έχουν την δυνατότητα να συνθέσουν δικά τους μουσικά έργα χρησιμοποιώντας τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές (ηλεκτροακουστική σύνθεση).

Θεωρητικό μέρος

- Ακουστικά και αντιληπτικά χαρακτηριστικά των ήχων.
- Αρχές και τεχνικές ηχητικού σχεδιασμού της concrete μουσικής.
- Ηχοτοπία, Ακουστική Οικολογία, σχεδιασμός ηχητικών περιβαλλόντων.
- Η «Φασματομορφολογία» σαν εργαλείο ανάλυσης και ηχητικού σχεδιασμού.
- Τεχνικές ηλεκτροακουστικής μουσικής.
- Εφαρμογές στην σύνθεση ηλεκτροακουστικής μουσικής, ηχοτοπιών, επένδυση θεατρικού έργου, ραδιοφωνικής εκπομπής, ηχητικής εγκατάστασης (sound installation).
- Ακροάσεις ηχητικών παραδειγμάτων.

Πρακτικό μέρος

- Προγράμματα επεξεργασίας ήχων (sound editor).- Βασικές αρχές λειτουργίας.
- Εφαρμογή περιβάλλουσας έντασης και panning στο ίδιο αρχείο ήχου και δημιουργία διαφορετικών ηχητικών μορφολογιών με αυτή την τεχνική.
- Βασικές τεχνικές επεξεργασίας της σχολής της concrete μουσικής.
- Αλλαγή ταχύτητας (Pitch shift, vari-speed) σε δοσμένα αρχεία ήχων.
- Μεθοδολογία καταγραφής της προέλευσης των ήχων σε μορφή γενεαλογικού δέντρου.
- Εισαγωγή στα sequencers. Διαφορές MIDI αρχείων, και αρχείων ήχου.

- Ψηφιακά πολυκάναλα. Τεχνικές συνήχησης (μίξη) δοσμένων αρχείων ήχων.
- Ψηφιακή παραμόρφωση και πώς αποφεύγεται.
- Ασυνέχειες του σήματος (κλικς) και πώς τα διορθώνουμε.
- Ηχογράφηση ηχητικού υλικού για τις εργασίες του μαθήματος.
- Ενεργή συμμετοχή των σπουδαστών.
- Μικρομοντάζ, κατασκευή στικτών ηχητικών επιφανειών.
- Άσκηση καταγραφής ηχοτοπίου.
- Φίλτρα και διάφορα plugins στο πρόγραμμα επεξεργασίας ήχου και στα προγράμματα μίξης (συνήχησης) των αρχείων ήχου.
- Επεξεργασίες προσθήκης τεχνητού χώρου. Εισαγωγή. GRM Tools.
- Σύνθεση ηχητικών μορφολογιών με την τεχνική της προσθήκης διαφορετικών ηχητικών επιπέδων (layering).
- Ειδικά τεχνικά θέματα σχετικά με το δοσμένο θέμα της τελικής εργασίας.

910. Κωνσταντινουπολίτικη Ψαλτική παράδοση

Στόχος του εν λόγω γνωστικού αντικειμένου είναι η διαχρονική ιστορική προσέγγιση της ψαλτικής παράδοσης της Κωνσταντινούπολης και η εξέτασή της ως ιδιαίτερης τέχνης και τεχνοτροπίας. Ιστορία, εξέλιξη, γεωφυσικά και πολιτισμικά στοιχεία, χαρακτηριστικά γνωρίσματα.

1. Η διαμόρφωση της Κωνσταντινουπολίτικης παράδοσης ως αυτόνομης και ιδιαίτερης τέχνης και τεχνοτροπίας, και η επιρροή της στον ευρύτερο γεωγραφικό χώρο της κοσμοπολίτικης Κωνσταντινούπολης.
2. Αναφορά στα μέλη με την ονομασία «πολίτικον». Μορφολογική-υφολογική προσέγγιση.
3. Η Κωνσταντινουπολίτικη παράδοση κατά τον 19^ο αιώνα: Πρόσωπα, μελοποιοί, υμνογράφοι, ψάλτες, αναφορά στη ζωή και το έργο τους .
4. Το Πατριαρχείο ως φορέας και θεματοφύλακας της ψαλτικής παράδοσης, πατριαρχικοί και έξω πατριαρχικοί μουσικοί και ψάλτες, μουσική επιτηδεία , πατριαρχικό και πολιτικό ψαλτικό ύφος. Σύγχρονοι πολίτες ιεροψάλτες.

911. Εκκλησιαστική μουσική άλλων Ορθοδόξων Εκκλησιών

Παρατήρηση, κατανόηση & γνώση της λειτουργικής μουσικής των Σλαβικών λαών και της Ρωσίας. Πολυφωνικά σύνολα.

912. Ιστορία μουσικών συστημάτων

Βασικά στοιχεία των διαφόρων μουσικών συστημάτων (Κίνα, Άπω Ανατολή, Ινδία, Αίγυπτος, Μεσοποταμία, Ρώμη, Ισλάμ) με έμφαση στην αρχαία ελληνική μουσική.

913. Πατέρες Ύμνογράφοι της Εκκλησίας

1. Ρωμανός Μελωδός
2. Ακάθιστος Ύμνος
3. Ανδρέας Κρήτης
4. Κοσμάς Μελωδός
5. Ιωάννης Δαμασκηνός
6. Θεόδωρος Στουδίτης
7. Ιωσήφ Στουδίτης
8. Ιωσήφ και Θεοφάνης
9. Κασσιανή
10. Αυτοκράτορες ποιητές
11. Θρησκευτική ποίηση –Εκπρόσωποι και Έργα

914. Μωραϊτική-Ρουμελιώτικη μουσική παράδοση

Γνώση της ιστορίας, πορείας & εξέλιξης του λαϊκού μουσικού πολιτισμού, έρευνα στα γεωγραφικά, λαογραφικά και ιστορικά τοπικά χαρακτηριστικά της ευρύτερης περιοχής της Πελοποννήσου & της Στερεάς Ελλάδας, τα οποία επέδρασαν στην παραγωγή της μουσικής παράδοσης ανά τους αιώνες. Λαϊκά όργανα & μουσική παράδοση της περιοχής.

915. Μακεδονίτικη-Θρακιώτικη μουσική παράδοση

Γνώση της ιστορίας, πορείας & εξέλιξης του λαϊκού μουσικού πολιτισμού, έρευνα στα γεωγραφικά, λαογραφικά και ιστορικά τοπικά χαρακτηριστικά της ευρύτερης περιοχής της Μακεδονίας & της Θράκης, τα οποία επέδρασαν στην παραγωγή της μουσικής παράδοσης ανά τους αιώνες. Λαϊκά όργανα & μουσική παράδοση της περιοχής.

916. Ιστορία Ορθόδοξου Εκκλησίας Κρήτης: Ιστορία, Κοινωνία, Πολιτισμός

Στο μάθημα αυτό εξετάζεται η Ιστορία της Ορθόδοξης Εκκλησίας στην Κρήτη, από την εποχή του Αποστόλου Τίτου μέχρι και τον 20^ο αιώνα. Ιδιαίτερη βαρύτητα δίνεται στη Νεότερη Εποχή, την περίοδο μετά την Οθωμανική κατάκτηση και την Επανάσταση του 1821, στο ρόλο της Εκκλησίας στους αγώνες των χριστιανών Κρητών για Ένωση με το ελληνικό κράτος, στη σύμβαση του 1900 που καθόρισε το ιδιαίτερο ημιαυτόνομο καθεστώς της Εκκλησίας Κρήτης, και στη διαμόρφωση του εκκλησιαστικού χάρτη της νήσου με τη μετατροπή των επισκοπών σε μητροπόλεις και της Μητρόπολης Κρήτης σε Αρχιεπισκοπή. Στο πλαίσιο του μαθήματος οι φοιτητές μπορούν να επισκεφτούν το Ιστορικό Αρχείο της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Κρήτης.

917. Λατινική Γλώσσα

Η διδασκαλία του μαθήματος περιλαμβάνει την μορφολογική παρουσίαση, με βάση επιλεγμένα κείμενα της λατινικής γραμματείας, της γλώσσας και της λογοτεχνίας των Λατίνων. Η γλωσσική και γραμματική επεξεργασία στοχεύει στη μύηση στην τέχνη γραφής των ποιητών και πεζογράφων, την επίδραση από την αρχαιοελληνική γραμματεία, καθώς επίσης στην ανάδειξη της μουσικότητας, ιδιαίτερα της λατινικής ποιήσεως [Οράτιος, Οβιδιος, Βιργίλιος].

918. Ιστορία Ευρωπαϊκής Μουσικής 20^{ου} αιώνα.

Διδάσκεται αναλυτικά η ιστορία της μουσικής του 20ου αιώνα όπως εξελίσσεται στην Ευρώπη και στην Αμερική. Απομάκρυνση από την τεχνοτροπία των κλασικών και ρομαντικών. Αναζήτηση καλλιτεχνικού ιδανικού σε νέους ορίζοντες. Τολμηροί νεοτερισμοί. Τα μαθηματικά συστήματα στη σύνθεση. Η τεχνολογική εξέλιξη-ηλεκτρονική μουσική. Λαϊκά δημοφιλή είδη μουσικής που εξελίσσονται και κάνουν χρήση της τεχνολογίας και των σύγχρονων τεχνικών σύνθεσης (ροκ, ποπ, τζάζ, χιπ χοπ, κτλ). Ιδιαίτερη έμφαση στην σύγχρονη Ελληνική Μουσική του 20ου αιώνα.

919. Ελληνική Φιλοσοφία-Αισθητική της Μουσικής

Ιστορία των αισθητικών θεωριών: Φιλοσοφικές προσεγγίσεις όσον αφορά τις Τέχνες καλύπτοντας όλες τις ιστορικές περιόδους (από τον Πλάτωνα και τον Αριστοτέλη, τους μεταγενέστερους κλασσικούς φιλοσόφους, το μεσαίωνα, την αναγέννηση και το Διαφωτισμό, τον Γερμανικό ιδεαλισμό και τον ρομαντισμό, έως και τις σύγχρονες τάσεις του 20^{ου} αιώνα).

Ιστορία των Μουσικών Αισθητικών θεωριών: Φιλοσοφικές προσεγγίσεις που αφορούν θέματα αρμονίας, έκφρασης, μίμησης, ρομαντισμού, ρεαλισμού, φορμαλισμού, αυτονομίας, σημειολογίας και φαινομενολογίας στη Μουσική όλων των ιστορικών περιόδων (από Αρχαία Ελλάδα έως και σήμερα) σε μια κριτική σύγκριση με τις υπόλοιπες Τέχνες (π.χ. ζωγραφική, θέατρο, ποίηση).

Κοινωνιολογία της Μουσικής: Ζητήματα που αφορούν την εξέλιξη της Μουσικής Τέχνης σε σχέση με την κοινωνική εξέλιξη και την ανάπτυξη άλλων Τεχνών και Επιστημών (π.χ. εφαρμογή Πυθαγόρειων μαθηματικών στη Μουσική, επίδραση Τεχνολογίας στα χαρακτηριστικά της Μουσικής, δημοφιλής-πορ-μουσική, διαμόρφωση νέων σύγχρονων ειδών μουσικής, διαπολιτισμικές συγχωνεύσεις και δημιουργία μουσικών ειδών).

920. Πρεσβυγενή (Ελληνορθόδοξα) Πατριαρχία: Ιστορία, Κοινωνία, Πολιτισμός

Σε αυτό το μάθημα εξετάζεται η σύσταση, η λειτουργία και η ιστορική εξέλιξη των Πρεσβυγενών (ελληνορθόδοξων) Πατριαρχείων Αλεξανδρείας, Αντιοχείας και Ιεροσολύμων, μέχρι και τον 20^ο αιώνα, ενώ γίνεται και αναφορά στο Οικουμενικό Πατριαρχείο, η μελέτη του οποίου ούτως ή άλλως αποτελεί αυτόνομο μάθημα. Επισημαίνεται διαχρονικά η Ιστορία τους και συνοπτικά η Ιστορία των πόλεων που έχουν την έδρα τους, υπογραμμίζεται ο ελληνορθόδοξος χαρακτήρας τους και τα εμπόδια που συνάντησαν οι προκαθήμενοι των Πατριαρχείων μέσα από τις εδαφικές μεταβολές και κατακτήσεις, τις πολιτικές ανακατατάξεις, και τον ανταγωνισμό με άλλες θρησκείες και δόγματα, προκειμένου να διατηρήσουν απρόσκοπτα τη λειτουργία τους μέχρι σήμερα.

921. Θρησκευολογία

1. Η γένεση τη θρησκείας.
2. Θρησκεία και θεσμική νομιμότητα.
3. Θρησκεία και διεπιστημονική έρευνα.
4. Ισλάμ.
5. Ιουδαϊσμός.
6. Ινδουισμός.
7. Βουδισμός.
8. Κομφουκιανισμός.

922. Λογιστικές Εφαρμογές

Σκοπός του μαθήματος «Λογιστικές Εφαρμογές» είναι να αποκτήσουν οι εκπαιδευόμενοι όλες εκείνες τις θεωρητικές και κυρίως τις πρακτικές γνώσεις (Λογιστικές διαδικασίες) που θα τους δώσουν τη δυνατότητα να αντιληφθούν το Λογιστικό Σύστημα που εφαρμόζεται στην Ενορία, στην Μητρόπολη και στην επιχείρηση. Στο πλαίσιο του μαθήματος επιδιώκεται η προσομοίωση με τις συνθήκες μιας πραγματικής επιχείρησης, για την οποία οι φοιτητές-φοιτήτριες θα:

- περιγράφει τη σειρά των ενεργειών που απαιτούνται για τη σύσταση ενός Νομικού προσώπου
- εκδίδει βασικά παραστατικά που είναι υποχρεωμένη να εκδώσει η επιχείρηση για τις οικονομικές πράξεις που διενεργεί
- ενημερώνει τα Λογιστικά βιβλία με βάση τις γενικές Αρχές της Λογιστικής Επιστήμης και τα ισχύοντα Λογιστικά Πρότυπα
- παρακολουθεί και διεκπεραιώνει όλες τις Φορολογικές και Ασφαλιστικές υποχρεώσεις
- συμπληρώνει Φορολογικά έντυπα για λογαριασμό ενός Νομικού Προσώπου
- διενεργεί απλές Λογιστικές εγγραφές.

Ειδικό περιεχόμενο του μαθήματος:

Μορφές Εταιρειών, Λογιστικά Βιβλία και Στοιχεία, Στοιχεία Ισολογισμού, Απογραφή, Ημερολόγιο – Εγγραφές, ΦΠΑ, Αποθήκη – Αποτίμηση, Ενδιάμεση Αξιολόγηση – πρόοδος, Πάγια Στοιχεία, Υπόλοιπα – Καρτέλες – Εκτυπώσεις Επανάληψη για τελική αξιολόγηση, Τελική Αξιολόγηση.

923. Βυζαντινός Οικουμενισμός και σύγχρονα μοντέλα Εκκλησιολογικής ενότητας.

Μετά την αλλαγή του ιδεώδους της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας από *rex Romana* σε *rex Christiana* οι αυτοκράτορες πάντοτε επιθυμούσαν την εσωτερική ειρήνευση και την εκκλησιαστική ενότητα μεταξύ της βυζαντινής κοινωνίας, ώστε να μπορούν να ασχολούνται επισταμένα με τα ζητήματα της οικονομίας και της εξωτερικής πολιτικής. Συνεπώς μέσα στα πλαίσια του μαθήματος αυτού προβάλλονται οι αυτοκράτορες οι οποίοι συχνάκις ελάμβαναν μέρος στις θεολογικές διαμάχες, άλλοτε επιτυχώς και άλλοτε ανεπιτυχώς, οδηγώντας την Εκκλησία σε ακόμη μεγαλύτερη διάσπαση. Κωνσταντίνος Β' και Ομοιουσιανός, Θεοδόσιος Β' και οι οπαδοί της Νίκαιας, Ιουστινιανός και Νέο-Χαλκηδόνια πολιτική, Ηράκλειος και Μονοθελητισμός. Επιπλέον προβάλλεται η Μεσαιωνική Ρωμαιοκαθολική θεολογία βασισμένη στο πρωτείο και στην παγκόσμια διακυβέρνηση της Εκκλησίας, όπως αυτό αναπτύχθηκε στη διάρκεια του ύστερου μεσαίωνα. Τέλος παρουσιάζονται τα σύγχρονα μοντέλα του θεολογικού διαλόγου περί της ενότητας μεταξύ των Χριστιανικών Εκκλησιών μέσω της Οικουμενικής Κίνησης.

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

210. Οργανογνωσία 2 (Β' εξάμηνο)

Κατανόηση λειτουργίας, δομής, ιδιαιτεροτήτων μουσικής γραφής και ηχοχρώματος των οργάνων διαφόρων συνόλων (ορχήστρας, μπάντας, φιλαρμονικών, παραδοσιακών συνόλων, σύγχρονων συνόλων μουσικής). Γνώση πλήρους ορχηστρικής παρτιτούρας (score) και ορολογιών ηχητικών φαινομένων. Βασικός άξονας του μαθήματος είναι η εξέταση της κατασκευής και τεχνικής των οργάνων, με ιδιαίτερη έμφαση στην ιστορική εξέλιξη και την ταξινόμησή τους. Το μάθημα περιέχει εισαγωγικές γνώσεις σε θέματα οργανολογίας και ακουστικής. Δίνεται έμφαση στην μεταφορά των πνευστών οργάνων (ξύλινων και χάλκινων). Δίνονται βασικές αρχές ενορχήστρωσης των οργάνων.

211. Συνοδεία Πιάνου 1 (Β' εξάμηνο)

Διδασκαλία βασικού πιάνου για συνοδεία φωνητικών συνόλων δυτικής και παραδοσιακής μουσικής.

- Εκμάθηση θέσης μειζόνων και ελασσόνων συγχορδιών.
- Ακολουθεία πτώσεων.

212. Ερμηνεία Παλαιάς και Καινής Διαθήκης (Β' εξάμηνο)

Προσεγγίζονται ερμηνευτικά επιλεγμένα Αγιογραφικά (Βιβλικά) κείμενα από την Παλαιά και την Καινή Διαθήκη, με έμφαση, κυρίως, στα όσα σχετίζονται με τη Θεία Λατρεία και τη σύγχρονη κατανόηση των κειμένων. Η επιλογή των κειμένων γίνεται από τον διδάσκοντα.

410. Παραδοσιακό Μουσικό Όργανο 2 (Δ' εξάμηνο)

Κρουστά:

- Συνέχεια εκτέλεσης των απλών ρυθμικών σχημάτων (2/σημων, 3/σημων, 4/σημων) και 6/σημων, με περισσότερα χτυπήματα-γεμίσματα.
- Σημειογραφική αποτύπωση των παραπάνω ρυθμών σε Βυζαντινή και Ευρωπαϊκή μουσική, με εξάσκηση α) στην ανάγνωση και εκτέλεση και β) στην εκτέλεση και καταγραφή των ρυθμικών σχημάτων.

Νέϊ (πνευστό):

- Απλές μουσικές συνθέσεις στα μακάμ Ραστ και Ουσάκ
- Εκτέλεση παραδοσιακών τραγουδιών και αστικών του μεσοπολέμου (Σμύρνη, Ρέθυμνο)

411. Φωνητική 1(Δ' εξάμηνο)

- Θέματα φωνητικής υγείας
- Εκμάθηση τραγουδιού μόνο με μουσική συνοδεία
- Υγιεινή της φωνής καθώς και όλου του ρινοφαρυγγικού συστήματος, ξηρότητα λαιμού, φωνητική ανεπάρκεια, μεταφώνηση και προβλήματα που δημιουργούνται εξαιτίας της καταπόνησης
- Θωρακική – μέση φαρυγγική - κεφαλική φωνή – φαλτσέτο
- Σωστή και λανθασμένη στάση σώματος κατά τη διάρκεια του τραγουδιού
- Ασκήσεις τεχνικής της χαλάρωσης του σώματος και κυρίως των μυών που χρησιμοποιούνται στο τραγούδι
- Εκμάθηση απλών τραγουδιών αποκλειστικά με μουσική συνοδεία.

412. Αποτύπωση μουσικής σημειογραφίας (Ηλεκτρονικά προγράμματα-Καλλιγραφία) (Δ' Εξάμηνο)

Αντικείμενο είναι η κατανόηση των λειτουργιών και των δυνατοτήτων των Η/Υ, η ανάλυση βασικών εννοιών του τομέα της μουσικής πληροφορικής, με ιδιαίτερη

έμφαση στην παρουσίαση και εκμάθηση μουσικών προγραμμάτων γραφής βυζαντινής μουσικής.

Ειδικότερα προσφέρεται γνώση ηχητικής επεξεργασίας μουσικών αποσπασμάτων και αξιοποίηση των δυνατοτήτων που προσφέρουν τα σύγχρονα λογισμικά (software) γραφής βυζαντινής μουσικής.

Επίσης, στο πλαίσιο του σεμιναρίου ο φοιτητής θα έρθει σε επαφή με την βυζαντινή μουσική καλλιγραφία, τη συγκρότηση του χειρογράφου, τις τεχνικές γραφής, τα υλικά (μελάνη-κάλαμος) προκειμένου να παράξει ένα μουσικό χειρόγραφο εκ του μηδενός με τον απ' αιώνων παραδοσιακό τρόπο.

610. Παραδοσιακό Μουσικό Όργανο 4 (ΣΤ' εξάμηνο)

Κρουστά:

- Δυσκολότερα ρυθμικά σχήματα από περιοχές όπως: Πόντος, Μακεδονία και Θράκη και με ρυθμούς ζωναράδικους, συγκαθιστούς, μπαϊντούσκες κλπ.
- Εξάσκηση σε πιο γρήγορες χρονικές αγωγές με συνοδεία κρουστών, ταυτόχρονα με ηχογραφημένες εκτελέσεις.
- Αναγνώριση, καταγραφή, εκτέλεση και συνοδεία με κρουστά όλων των Ελληνικών ρυθμών.

Νέϊ (πνευστό):

- Εκτέλεση συνθέσεων σε μακάμ Χιτζάζ, Σεχνάζ και Μουχαγιέρ
- Η θέση του νέϊ μέσα στην ορχήστρα λόγιας μουσικής
- Συνδυασμός του νέϊ με άλλα όργανα (κρουστά ή έγχορδα)

611. Φωνητική 3 (ΣΤ' εξάμηνο)

- Προσέγγιση ψαλτικού ύφους
- Εκμάθηση a capella
- Φωνητική τοποθέτηση στην εκτέλεση της βυζαντινής μουσικής
- Αποφυγή της ρινικής φωνής
- Εκμάθηση του a capella
- Εκτέλεση απλών βυζαντινών ύμνων καθώς και εκτέλεση a capella τραγουδιών επιλογής.

810. Μουσική με Ηλεκτρονικούς Υπολογιστές II (Η' εξάμηνο)

Εκμάθηση σε θεωρητικό και πρακτικό επίπεδο των γνώσεων που πρέπει να έχει ένας φοιτητής που θα ασχοληθεί με θέματα χρήσης μικροφώνων, μικροφωνικών εγκαταστάσεων, ηχοληψίας και παραγωγής μουσικού κομματιού (mixing και editing). Οι φοιτητές θα έχουν την δυνατότητα να δημιουργήσουν και να επεξεργαστούν σε τελικό επίπεδο το δικό τους μουσικό έργο (ήχο και μουσική,

πρωτότυπο ή διασκευή) με τη χρήση της μουσικής τεχνολογίας και των ηλεκτρονικών υπολογιστών, παράγοντας είτε συμβατικά είτε ηλεκτροακουστικά μουσικά έργα. Κάθε φοιτητής θα μπορεί να “κλείνει ” ώρες στο studio της Ακαδημίας για να εξασκείται και να πειραματίζεται σχετικά, με την επίβλεψη και τη βοήθεια του καθηγητή.

Εισαγωγικές έννοιες Ηχοληψίας: α) τι είναι η ηχοληψία, β) στοιχεία ψυχοακουστικής: ανάλυση της αντίληψης των βασικών χαρακτηριστικών του ήχου, γ) αναπαραγωγή του ήχου: Ιστορική αναδρομή και επιστημονική θεμελίωση του μοντέλου της Stereo αναπαραγωγής, δ) Recording studios: Σχεδιαγραμματική παρουσίαση ενός studio complex και περιγραφή του τρόπου λειτουργίας του, ε) Μικρόφωνα: συγκριτικές παράμετροι απόκρισης, γενικοί βασικοί κανόνες και τεχνικές ηχογράφησης, στ) Συνδεσμολογίες και δρομολόγηση σήματος.

Εισαγωγικές έννοιες mixing και editing μουσικού κομματιού: α) εκμάθηση ψηφιακών προγραμμάτων μίξης, επεξεργασίας και παραγωγής μουσικού κομματιού, β) φίλτρα και επεξεργασία φωνής και οργάνων, γ) μίξη και mastering, δ) παραγωγή Demo CD.

1010. Ψαλτική παράδοση στην Κρήτη (16^{ος}-17^{ος} αι.)

Το μάθημα αυτό εξετάζει και διερευνά την κρητική ψαλτική παράδοση στην περίοδο της ενετοκρατίας, καθώς και την εις βάθος μελέτη των διασωζόμενων χειρόγραφων μουσικών κωδίκων, με κύριο στόχο την έρευνα, προώθηση, διάσωση και διατήρηση ενός από τους σπουδαιότερους και σημαντικότερους θησαυρούς της πολιτιστικής μας κληρονομιάς.

1. Εισαγωγικά, γενική θεώρηση γνωστικού αντικειμένου, βιβλιογραφία, ιστορική αναδρομή στην κρητική ψαλτική παράδοση στην περίοδο της Ενετοκρατίας στην Κρήτη .
2. Πρώιμη αναφορά (προεργασία της άνθησης, ΙΓ' - ΙΕ' αι.)
3. Η περίοδος της άνθησης(1556-1669) –αίτια, γεγονότα, πρόσωπα.
4. Οι μελοποιοί – γραφείς κωδικογράφοι -υμνογράφοι-ψάλτες (ΙΕ – ΙΖ' αι), αναφορά στη ζωή και το έργο τους.
5. Χειρόγραφα – κώδικες και μελίσματα της κρητικής ψαλτικής τέχνης (αναλυτική περιγραφή-περιεχόμενο-ειδολογική κατάταξη).

1011. Ψαλτική παράδοση του Αγίου Όρους

- Ιστορική-μορφολογική προσέγγιση της Αγιορειτικής Ψαλτικής Παράδοσης.
- Το «αγιορείτικον» μέλος από μορφολογικής απόψεως.
- Οι Αγιορείτες μελουργοί ανά τους αιώνες-το πολυσχιδές έργο τους.
- Αγιορείτες μελουργοί και εξηγητές του 19^{ου} αι.
- Αγιορειτικόν ύφος και η σύγχρονη διαμόρφωσή του.

- Σύγχρονοι Αγιορείτες ψάλτες σε κελλία, Σκήτες και Μονές.
- Ηχογραφήσεις Αγιορειτών ψαλτών.

1012. Μικρασιατική-Νησιώτικη μουσική παράδοση

Γνώση της ιστορίας, πορείας & εξέλιξης του λαϊκού μουσικού πολιτισμού, έρευνα στα γεωγραφικά, λαογραφικά και ιστορικά τοπικά χαρακτηριστικά της ευρύτερης περιοχής της Μικράς Ασίας, τα οποία επέδρασαν στην παραγωγή της μουσικής παράδοσης ανά τους αιώνες. Λαϊκά όργανα & μουσική παράδοση της περιοχής.

1013. Ηπειρώτικη μουσική παράδοση

Γνώση της ιστορίας, πορείας & εξέλιξης του λαϊκού μουσικού πολιτισμού, έρευνα στα γεωγραφικά, λαογραφικά και ιστορικά τοπικά χαρακτηριστικά της ευρύτερης περιοχής της Μικράς Ασίας, τα οποία επέδρασαν στην παραγωγή της μουσικής παράδοσης ανά τους αιώνες. Λαϊκά όργανα & μουσική παράδοση της περιοχής.

1014. Ιστορία και Θεολογία της Λατρείας

Γένεση και εξέλιξη της Χριστιανικής Λατρείας. Λειτουργικά σκεύη και άμφια, λειτουργικά βιβλία. Λειτουργικοί Τύποι, κύριες Ιερές Ακολουθίες και στοιχεία της θεολογίας της Λατρείας.

1015. Υμνογραφικές και Λατρευτικές απηχήσεις στη φρασεολογία του σήμερα, στον Ποιητικό λόγο

Στο πλαίσιο του ως άνω μαθήματος εντοπίζουμε τις υμνογραφικές, Λατρευτικές και Αγιολογικές απηχήσεις στον Παροιμιακό και Ποιητικό λόγο.

1016. Διάλεκτοι και ιδιώματα της Ν. Ελληνικής γλώσσας

Η μελέτη των αρχαίων διαλέκτων εξελίσσεται και επικεντρώνεται στους χρόνους έντονης εκφοράς της απότοκης της δωρικής, της κρητικής διαλέκτου. Η ερευνητική πορεία στηρίζεται αφενός στη θεωρητική εξέταση του διαλεκτικού φαινομένου στη γεωγραφική, ιστορική και υφολογική του διάσταση, αφετέρου στις επιτόπιες καταγραφές των φοιτητών της σωζόμενης- διαλεκτικής- κρητικής παράδοσης.

1017. Εκκλησιαστική εθιμοτυπία

Τάξη μετακομιδής και Λιτάνευσης Ιερών Λειψάνων και περιπτυστων εικόνων, ιερών Κειμηλίων. Προσφωνήσεις κληρικών και θεσμικών φορέων, κώδικας συμπεριφορικής δεοντολογίας, υποδοχή, διατυπώσεις, αλληλογραφία προς τους

εκκλησιαστικούς και θεσμικούς φορείς, βασικά στοιχεία δεξιώσεων. Σχέση Εκκλησίας και Δημοσίων σχέσεων, Δημοσιογραφίας και ΜΜΕ.

1018. Ιστορία της Ελληνικής Γραφής

Εξετάζονται οι σχετικές μαρτυρίες και τα συνακόλουθα τεκμήρια σχετικά με την ελληνική γραφή. Συγκεκριμένα με βάση τα παπυρικά και επιγραφικά ευρήματα και αναγνώσεις, μελετάται η εξέλιξη του ελληνικού αλφαβήτου και η αξιοποίησή της στην αρχαία ελληνική γραμματεία και γλώσσα. Ειδικό ενδιαφέρον παρουσιάζει η διερεύνηση της μορφολογίας της γραφής στην λογοτεχνική παραγωγή αλλά παράλληλα στα ιδιόγραφα κείμενα. Για το σκοπό αυτό παρατίθεται και αξιοποιείται οπτικό υλικό, όπως και ελληνόγλωσση/ξενόγλωσση βιβλιογραφία.

1019. Αρχές Στιχουργικής-μετρικής-Ρυθμολογία

Παρουσιάζονται οι κύριες αρχές της στιχουργικής τέχνης, καθώς επίσης και βασικά στοιχεία της Μετρικής.

Παρουσιάζονται και διερευνώνται τα παραπάνω μέσω επιλεγμένων παραδειγμάτων από την υμνογραφία, την ποίηση, την παραδοσιακή μουσική, κ.ά.

Επίσης, εξετάζονται λεπτομερώς οι αρχαιο-ελληνικοί ρυθμοί και η εφαρμογή τους στην ποίηση και τη μουσική.

1020. Ενδοοικογενειακή βία και εκφράσεις του πένθους στη ζωή μας

Στο πλαίσιο του μαθήματος αυτού εστιάζουμε στις ψυχολογικές και λοιπές συνιστώσες των ζητημάτων της οικογενειακής βίας και του πένθους στη ζωή μας. Ειδικότερα μας απασχολεί το ψυχολογικό υπόβαθρο του ζητήματος. Τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα του θύτη στην ενδοοικογενειακή βία. Διερευνώνται οι λόγοι που το θύμα υπομένει τη βία, κ.ά.

Μελετώνται οι διαφορετικές μορφές πένθους στη ζωή μας, τα στάδια του πένθους, καθώς και ο τρόπος διαχείρισής του στη καθημερινότητά μας.

1021. Μητρόπολη και Ενορία: Από την οργανωτική δομή στην ποιμαντική πράξη.

Μια προσέγγιση της ποιμαντικής πράξης από οργανωτική σκοπιά με αφορμή την εξέταση επιτυχημένων στην ποιμαντική τους διακονία κληρικών.

1022. Θρησκεία και Σεξουαλικότητα

Σκοπός του μαθήματος είναι η παρουσίαση των πιο βασικών ιστορικών βημάτων της ανθρώπινης σεξουαλικότητας από τα αρχαιότερα χρόνια μέχρι

σήμερα, αναφερόμενη ωστόσο και στις διάφορες διαπολιτισμικές τάσεις που την επηρέασαν και, ως εκ τούτου, η θεμελιώδης σημασία της σεξουαλικότητας, όπως αυτή εκφράζεται και στη θρησκευτική πίστη όλων των λαών - πρωτογενώς πάντοτε με θετικό τρόπο. Θα απαντηθούν ερωτήματα όπως: 1. Μπορεί να αρθεί η αντίθεση ανάμεσα στη θρησκεία και τη σεξουαλικότητα; 2. Μπορεί να συμφιλιωθεί η ανθρώπινη φύση με τις θρησκευτικές απαγορεύσεις; 3. Μπορούν να συνυπάρξουν στα πλαίσια της θρησκείας η σεξουαλικότητα και η ερωτική ελευθερία;

1023. Μηχανογραφημένη Λογιστική

Το μάθημα αποσκοπεί στην εκπαίδευση των φοιτητών στις διαδικασίες καταχώρησης, επεξεργασίας και άντλησης λογιστικών πληροφοριών προσημειώνοντας ένα πραγματικό επιχειρησιακό περιβάλλον (οικονομικές υπηρεσίες) στην Ενορία, στην Μητρόπολη και στην επιχείρηση. Με την ολοκλήρωση του μαθήματος ο φοιτητής είναι σε θέση να:

- κατανοήσει τον τρόπο λειτουργίας του διπλογραφικού λογιστικού συστήματος με την χρήση συγχρόνων μηχανογραφικών πακέτων,
- αναπαραστήσει μηχανογραφικά αρχικά το Οικονομικό – Εμπορικό κύκλωμα μιας επιχείρησης και να προετοιμάσουν με την βοήθεια του μηχανογραφικού πακέτου τις απαιτούμενες χρηματοοικονομικές αναφορές και καταστάσεις.
- κατανοήσει τις βασικές αρχές της μηχανογράφησης
- εξοικειωθεί με τις διαδικασίες παραμετροποίησης των εμπορικών εφαρμογών
- γνωρίσει την διαχείριση των αποθεμάτων, καθώς επίσης και τον λογιστικό χειρισμό κινήσεων στο εμπορικό κύκλωμα
- χειρίζεται στον Η/Υ προγράμματα Εμπορικής Διαχείρισης

Ειδικότερα διδάσκεται: Εισαγωγή στη Μηχανογραφημένη Λογιστική, Ποια τα πλεονεκτήματα της μηχανογράφησης στην επιχ/ση. Τι είναι τα πακέτα λογισμικού. Ποια τα πλεονεκτήματα τους., Ανάλυση και Περιεχόμενο Λογιστικών Στοιχείων, Έλεγχος Δεδομένων και Τεκμηρίωσης, Επίδειξη και παραμετροποίηση προγράμματος Εμπορικής Διαχείρισης, Ορισμός Διαχειριστικών Περιόδων, Δημιουργία Αρχείων και κωδικοποίηση Λογαριασμών Ειδών-Πελατών-Προμηθευτών, Ανάλυση της έννοιας του παραστατικού, Ενδιάμεση Αξιολόγηση – πρόοδος, Καταχωρήσεις Εισπράξεων – Πληρωμών & Αγορών – Πωλήσεων, Ανάλυση καρτελών – Εκτυπώσεις, Επανάληψη για τελική αξιολόγηση, Τελική Αξιολόγηση.

1024. Σημεία σύγκλισης και απόκλισης μεταξύ της Θεολογίας περί του φωτός του Οσίου Σωφρονίου Έσσεξ και της Chiara Lubich. Ένας σύγχρονος Οικουμενικός διάλογος.

Στα πλαίσια του μαθήματος αυτού παρουσιάζονται όχι αντιθετικά, αλλά συμπληρωματικά, τα θεολογικά στοιχεία των διδασκαλιών περί του Φωτός της Chiara Lubich και του οσίου Σωφρονίου του Έσσεξ. Δύο μορφές σύγχρονες που ασχολήθηκαν και δίδαξαν για το ίδιο θέμα, που όμως ανήκαν σε διαφορετικές Εκκλησίες. Τι το κοινό και τι το χωρίζον μεταξύ των δύο παραδόσεων; Ένας απρόβλεπτος οικουμενικός – θεολογικός διάλογος που οδηγεί σε απρόβλεπτα αποτελέσματα.

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

513. Ήχος, λόγος και εικόνα στη Θεολογία και την Τέχνη

Στο πλαίσιο του εν λόγω σεμιναρίου θα παρουσιαστεί η σχέση της εικονογραφίας με την ψαλτική τέχνη, μέσα από τη μελέτη των βασικών αρχών τους. Διερευνάται η παρουσία και η χρήση -αξιοποίηση του "ήχου" και της "εικόνας" σε κείμενα Εκκλησιαστικά (Αγιογραφικά, Πατερικά, Υμνογραφικά, κ.ά.), όπως επίσης και σε εκφράσεις της Τέχνης.

514. Σύσταση-Διεύθυνση Βυζαντινού Χορού

- Επιλογή μαθημάτων.
- Επιλογή τονικοτήτων, ώστε να αναδεικνύονται οι φωνές και το μάθημα.
- Τοποθέτηση χορωδών στην κατάλληλη σειρά.
- Επιμονή στη διασαφήνιση δύσκολων μουσικών θέσεων.
- Η σημασία της χρονικής αγωγής (είσοδος και έξοδος σε αυτήν).
- Η καταμέτρηση του χρόνου και η σημειολογία των χειρονομιών κατά την χοραρχία.
- Η σημασία της σωστής άρθρωσης και των χρωματισμών των μελών.
- Η σωστή θέση και στάση του χοράρχου, κατά τη διεύθυνση, ο οποίος, με τις πρόπευστες κινήσεις-χειρονομίες, οφείλει να ελέγχει με απόλυτη ηρεμία τους χορωδούς του, εμπνέοντας ομοψυχία και ασφάλεια.

515. Μεθοδολογία Συγγραφής επιστημονικών μουσικολογικών εργασιών

- Μουσικολογική βιβλιογραφία

- καταλογογράφηση μουσικών χειρογράφων

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

413. Παλαιά Σημειογραφία και Νέα Αναλυτική Μέθοδος

Εξετάζονται αναλυτικά οι περίοδοι της Βυζαντινής Μουσικής Σημειογραφίας με έμφαση τις δύο τελευταίες (Μεταβατική εξηγητική και Νέα Αναλυτική Μέθοδος). Πραγματοποιείται αναδρομική εξέταση συνθέσεων προκειμένου οι φοιτητές να κατανοήσουν τη δομή και τη λογική τόσο του προηγούμενου σημειογραφικού συστήματος όσο και του ισχύοντος.

414. Σύσταση-Διεύθυνση Ορχήστρας και Χορωδίας παραδοσιακής και λόγιας μουσικής

- Επιλογή τραγουδιών-συνθέσεων.
- Επιλογή τονικοτήτων, ώστε να αναδεικνύονται οι φωνές και το μάθημα.
- Τοποθέτηση χορωδών στην κατάλληλη σειρά.
- Επιμονή στη διασαφήνιση δύσκολων μουσικών σημείων.
- Η σημασία της χρονικής αγωγής (είσοδος και έξοδος σε αυτήν).
- Η καταμέτρηση του χρόνου και η σημειολογία των χειρονομιών κατά την χοραρχία.
- Η σημασία της σωστής άρθρωσης και των χρωματισμών των μελών.
- οργανογνωσία-ρυθμολογία
- Η σωστή θέση και στάση του χοράρχου κατά τη διεύθυνση

415. Ελληνική Παλαιογραφία (Εκκλησιαστικά-μουσικά κείμενα)-Τεχνική βιβλιοδεσίας

Το εν λόγω σεμινάριο πραγματεύεται την εξέλιξη της γραφής (κεφαλαιογράμματης, μικρογράμματης) μέσα από χειρόγραφους (εκκλησιαστικούς) και μουσικούς κώδικες. Παρουσιάζονται τα υλικά γραφής, και γίνεται αναφορά στα στάδια μεταγραφής των χειρογράφων, εκκλησιαστικών και μουσικών, καθώς επίσης και στα πρόσωπα που εμπλέκονται στην πορεία της όλης διαδικασίας.

Παρέχονται πληροφορίες για την τεχνική της μικρογραφίας στους κώδικες, καθώς επίσης και για τεχνικές βιβλιοδεσίας.

Στόχος του σεμιναρίου είναι η εξοικείωση των συμμετεχόντων με τους χειρόγραφους κώδικες και τη μεταγραφή τους, γεγονός που επιτυγχάνεται με επίσκεψη σε τμήμα χειρογράφων, σε μουσεία με σχετικά εκθέματα.